

**CSALAVÁRI CSALAVÉR
ÚJABB KALANDJAI**

**IRTA
MÓRA FERENC**

TARTALOM

Ki volt a csizmában?
Az udvari futár
A követek
Vak vezet világtalant
A bárányok királya

A harangvirágok éppen delet harangoztak az erdőben, mikor Csalavér anyó az asztalra tette a pecsenyéstálat és szíves szeretettel ebédhez tessékelt a familiát.

- Tessék, egyék, nem lesz egyéb!

Csalavér apó éppen a vadludak érkezését kereste a menetrendben, de a tál koppanására egyszerre fölugrott a lócáról. Különösen mikor a verébpecsenye szaga megcsiklandozta az orrát.

- Jobb ma egy veréb, mint holnap egy vadlúd, - mondta bölcs megfontolással és belekapott a tálba.

Csalarózsika meg éppen kézimunkázott, tudniillik legyet fogdosott a szorgalmas kis kezeivel, de mivel nagyon szófogadó kis teremtés volt, ő se kérte magát, hanem szintén belekapott a tálba.

Meg is karmolták egymást az apókájával, vissza is rántották a kezüket mind a ketten.

Hiszen ebben a tálban nincsen semmi se! - fintorgatta az orrát Csalarózsika.

- Nincsen, - meresztgette a szemét Csalavér anyó. - Pedig olyan kövér sült veréb volt benne az elébb, hogy beillett volna csirkének. Bizonyosan elrepült, míg beértem vele a konyhából.

- Repülni csak a sült galambok szoktak, - mondta nyugodtan Csalavér apó s megcibálta egy kicsit anyónak a főkötőjét. - Gondolkozz csak egy kicsit, hogy hova tetted a sült verebet!

Csalavér apó tudta már tapasztalásból, hogy anyóának néha rossz az emlékező tehetsége s olyankor mindig használ neki, ha megrángatják a fülét.

Most is használt, mert anyó egyszerre a kötője zsebéhez kapott és kirántotta belőle a sült verebet.

- Lám, lám, - hebegte egy kicsit megzavarodva, - tévedésből az almárium kulcs helyett ezt tettem a zsebembe.

- Se baj, csak hogy a szádba nem tetted, öregem, - békült meg Csalavér s nyújtotta a kezét a verébért.

Anyón azonban egyszerre erőt vett az anyai szeretet. Mindjárt eszébe jutott neki Cselefy, mihelyt a verebet elő kellett adni s úgy elfakadt sírva, hogy magához kellett szorítani a verebet bánatában.

- Hát már meg kit siratsz? - hajolt hozzá gyengéden Csalavér.

- Cselefyt siratohom, - högyögte Csalavér anyó.

- Úgyan mit siratsz a gézengúzon?

- Azt, hogy ő malacpecsenyében duskálódik, nekünk meg hármunknak van egy verebünk, - jajveszékelte a szerető anya.

- Micsoda? - ugrott fel Csalavér. - Malacot eszik? De azt már nem engedem, hogy egymaga rontsa el a gyomrát az a lurkó? Ott már én is ott akarok lenni!

Azzal felrántotta a bocskorát és loholt ki a házból, Anyó is szaladt volna utána, de a verebet se akarta ott hagyni. Körülnézett, hogy hova tehetné, ahol a Csalarózsika körme közé nem kerülne. Volt a szobában egy százfiókos almárium, odaállította elejbe a rókakisasszonyt.

- Nyúlj föl csak ennek a tetejére, gyenge libamájam!

Gyenge libamájam nagyot ágaskodott, de bizony közel se járt az almárium tetejéhez.

- Nézzem csak, hátha székre állsz, föléred-e?

Nem érte biz azt, akárhogy gebeszkedett. Arra aztán megnyugodott a gondos háziasszony és föltette a verébpecsenyét a szekrény tetejére.

- No, innen lentről szagolgathatod, - veregette meg a rókakislány pofikáját, aztán szaladt ő is Cselelendit keresni.

De hiszen nem esett Csalarózsika a fejelágyára. Anyóka még a kapuig se ért, mikor ő már útban volt a veréb felé.

- Ha nincs létra, csinállok én magamnak, - mosolygott pajkosan, azzal egymásután kihuzgálta a szekrényfiókokat, egyikből belépett a másikba s nem telt bele egy rigórikkantásnyi idő, már akkor fönt volt a szekrény tetején és elropogtatta a verebecskét. Akkor aztán ő is a tenyerébe szedte a lábát és nyargalt a többiek után a kis bátyját megkeresni.

Szerteszéjjel elszórt szarkatollak mutatták a derék familiának a rókafiú útját. Nagynehezen őt magát is megtalálták bent az erdők sűrűjében, de alig ismertek rá, úgy neki volt szilajodva. Két öreg tölgyfa közt ugrált ész nélkül s hol az egyikbe, hol a másikba ütötte bele a fejét. De nem mókából ám, hanem borzasztó komolyan. Föl is volt már dagadva úgy, hogy a füle is alig látszott.

- Hát te mit csinálsz, te tökfilkó? - csapta össze a kezét Csalavér.

- Töröm a fejemet, - nyögte Cselefendi, s megint úgy odakoppantotta, a buksiját, a fához, hogy csakúgy rengett bele.

- Jaj, ez nagyon jó lehet! - tapsikolt Csalarózsika. Azt hitte a bolondos, hogy ez valami mulatságos új játék, azért ő is kosfejet ütött a fával. Meg is tapogatta mindjárt a feje búbját és azt mondta, hogy ez egy cseppet se jó.

- Nem, ez nem jó, - nyögte Cselefendi is és csúful össze-vissza vert fejecskéjét az anyó ölébe nyugtatta egy kicsit, mert érezte a kötön a sült veréb szagát. Anyó pedig gyengéden orron csókolta a fiút, de hogy nem érzett rajta malacszagot, egyszerre elhidegedett tőle.

- Mi van a malaccal? - nézett rá szigorúan.

- Jaj, ha én azt tudnám! - óbégatott Cselefendi. - Éppen azon törtem a fejemet, hogy hogy szaladhatott ki a számból!

- No, azért inkább én töröm a fejedet! - futotta el Csalavért a pulykaméreg. - Mi lesz belőled, te erdő szégyene, ha még a szádból is kiszalajtod a malacot? Már látom, hogy hiába tanultad ki a rókaiskolát!

- Hiszen az volt a baj, hogy most is tanulni akartam, - visított Cselefendi, ahogy az apó ökle kopogott a fején. - Éppen itt a fa tövében kaptam el a malackának a farkát s még a fogammal is belekapaszkodtam, hogy szorosabban tartsam.

Erre a malacka azt mondta, hogy »ui, ui.« Miért csúfolódsz te én velem, malacka, - kérdeztem erre tőle. - Azért, azt mondja, hogy róka fiú létedre még most se tudod, hogy fogják a malacot. Erre én megszégyeltem magamat és megkérdeztem tőle, hogy megtanítana-e rá. Meg ő, azt mondja, nagyon szívesen. Tudja azt erdő, mező, hogy nem farkánál, hanem orránál fogva kell fogni a malacot. No ezt is köszönöm, mondom én erre, majd megmutatom én mindjárt, hogy mit tudok én. Azzal eleresztem a malackának a farkát, hogy majd az orrába ragadok bele, - hát egyszerre csak nagyot dördül az ég, de akkorát ám, hogy be kellett húnyni a szemem s mire kinyitottam, híre-hamva se volt a malacnak.

- Álmodtad te ezt, Cselefendi, - vigyorodott el Csalarózsika. - Én is hallottam volna azt a nagy égzengést, ha igaz lett volna. De egész nap olyan tiszta volt az ég, mint egy tisztára nyalt tepsi.

- A malacot is álmodtad, - mondta szomorúan Csalavér anyó. - Kár, hogy csak a farkával álmodtál. Jóravaló róka mindig a combjával álmodik a malacnak.

Csalavér apó nem szólt semmit, hanem pápaszemet tett az orrára és lehajolt a fübe.

- Malac szagát orrontom, papucs nyomát látom, derült fel az ábrázata, - gyerünk csak utána.

Egy-két lépés után azonban elvesztek a malacpapucsok nyomai. Mintha csak a föld nyelte volna el a malackát.

- Itt kell lennie valahol, - szimatolt föl Csalavér anyó a fákra.

Öreg csontjaival föl is kapaszkodott egy bükkfára, de mindjárt lecsúszott a síma derekáról és akkorát nyekkent, hogy Cselefendi a földön hempergett nevéttében. A huppanásra Csalarózsika is előugrott a bokrok mögül, hol papmacska-hernyókat olvasott és amilyen érzékeny szívé kislány volt, mindjárt ríva fakadt, a hogy anyót meglátta a derekát tapogatva.

Anyónak nagyon jól esett a részvét és meghatódva ölelte magához az édes kis teremtést.

- Ne búsulj, drága bárányszám, rókának nem török csontja.

- Nem is azért sírok én, - kesergett Csalarózsika.

- Hát miért sírsz, édes kis nyúl-bordám?

- Azért, hogy itt nem voltam, mikor leestél és nem nevetetek rajtad olyan jó ízűt, mint Cselefendi.

- Ó, gyenge, kis fácánmadaram, inkább még egyszer leesek, csakhogy megmosolyogtassalak, - készségeskedett anyóka s már kapaszkodott is megint fölfelé.

Arról persze nem szólt a kedves gyermekeinek, hogy egy kis mókust látott a fán, azt akarta örökbe fogadni, mert nagyon megesett rajta a jó szíve. Meztláb, egy ingben didergett szegényke, bizonyosan kiszökött a fészekből és a mogyorós boltot akarta megkeresni, de eltévedt.

- No, majd útbaigazítalak én, - pislogott fölfelé Csalavér anyó, de megint csak lezuhant a fáról. Még pedig azért, mert Csalavér apó rántotta le szoknyájánál fogva.

- Gyertek, gyertek, - mondta lelkendezve, - papucsot kerestem, csizmát találtam.

Csakugyan ormótlan nagy csizmának a nyoma feketéllett a tisztáson. Mélyen bele volt nyomódva a fübe, látszott rajta, hogy nagy láb lehetett abban a nagy csizmában. Csalarózsika körül akarta szaglászni, de Csalavér nyakon cserdítette.

- Nagyon nem szeretem szagú, - mondta borzongva, - gyerünk innen, nem szép vidék ez.

Cselefendi éppen azt akarta mondani, hogy bizonyosan a nagy csizma nyelte el a kis papucsot, de abban a percben megint megdördült az ég s a hányan voltak, annyifelé szaladtak szét ijedtükben a rókák.

Szaladtak ám, mert olyan mennydörgést még nem hallottak, mióta négy a lábuk. Olyan volt az, hogy aki hallotta, beledermedt a szíve. Még a fajdmadár is azt dürrögte ijedtében, hogy hej, de szeretné most megtalálni azt a tojáshéjat, amelyikből kibújt, - pedig arról erdő-mező tudja, hogy süket.

- Minek volna neked az a tojás, fajdmadár? - csipogta ki félénken az ökörszemke egy gyűszűvirágból.

- Szeretnék bele visszabújni, - borzolta föl a tollait a süket fajd.

A tudós bagoly pedig, a fűzfahegyi remete, elő akarta venni a nyúlbőrbe kötött mindentudó könyvet, hogy kitanúlja belőle ezt a rettenetes ordítást, de ahogy kinyújtotta érte az ujjait, fölugrott a könyv az íróasztalról és tán az erdőből is kiszaladt ijedtében, nem hiába, hogy nyúlbőrbe volt kötve.

Ebből is láthatjátok, hogy milyen rettenetes az az ordítás.

Ki volt a csizmában?

Kigyúltak a mécsvirágok a Csalavári kastély udvarán, mire a nemes, nemzetes és vitézlő familia árkon-bokron át hazasompolygott.

- Nyilván én vagyok az első, - gondolta Csalarózsika, ahogy besurrant a kerítés alatt. - No, erre a nagy ijedtségre jó volna valamit harapni. Ejnye, de örülnék neki, ha a sötétben a csirkeketrecbe tévednék a ház helyett.

Addig-addig próbálgatta az eltévedést, hogy sikerült is neki belebotlani a csirkeketrecbe. Mert Csalavérék ha nem foglalkoznak is baromfitenyésztéssel, ketrecük van nekik. Oda szokta Csalavér anyó rekeszteni az apró jószágot, amit egyszerre nem birtak megenni.

Most mindössze egy csirke jajveszékelt a ketrecben, ami nagyon fölharagította a róka kis-asszonyt.

- Micsoda lárma ez éjszakának idején! - nyúlt be a kerítésen. - Lehetetlen téled aludni. No, majd mindjárt rendre tanítalak én téged!

Csirkenyak helyett azonban rókafül akadt a kezébe. Még pedig a Cselefendié. A róka úrfi még előbb hazaért, mint Csalarózsika s neki az volt az első gondolata, hogy ijedtség ellen legjobb a csirkezuza. Éppen akkor akart beleharapni, mikor a testvérkéje megrántotta a fülét. Ki is mordúlt rá haragosan:

- Rontom, bontom, húsom, csontom, eredj innen, hogyha mondom!

El is ugrott onnan Csalarózsika s mindjárt összeütődött a sötétben Csalavér anyóval, aki a hátulsó bejáraton suttyant be.

- Jaj, anyó, - ujságolta neki a rókalány, - Cselefendinek csirkéje van.

Anyó alig szuszogott a fáradtságtól, azért bosszúsan taszította el magától a kis kotnyelest.

- Eredj te ostoba! Csirkéje csak a kotlós tyúknak szokott lenni!

Csalarózsika durcásan vonogatta a vállát, hogy nem sikerült az árulkodás és visszaosont a ketrechez.

- Többet ésszel, mint erővel, - gondolta magában és a kökénybokor közé bújva elkezdett kotkodácsolni, mint a kotlós tyúk szokott.

Tudta a kópé, hogy mit csinál, mert Cselefendi egyszerre kiugrott a ketrecből és letette a csirkét.

- Ez már el nem szalad, - gondolta magában s beugrott tyúkot fogni a bokrok közé.

Biz ott nem talált tyúkot, hanem mire visszakotródott, akkorra a csirke elszaladt, pedig már se lába, se feje nem volt szegénynek.

- No ilyent még nem értem, - dobbant meg ijedten a szíve a kis rókanak. - Nyilván ezt is a nagy csizma kapta be.

Aztán a fal mellett tapogatózva botorkált be a házba, összerezzenve minden falevél-rezdülésre. Éppen fogta már a kilincset, mikor valaki hátulról megkapta a gallérját.

- Jaj, a nagy csizma, megesz a nagy csizma! ordította el magát, ahogy bebukott az ajtón.

Pedig csak az öreg Csalavér kullogott utána, aki maga is igen meg lehetett ijedve, mert még most is égnek állt minden szőre-szála. De ahogy az ajtót bezárta, egyszerre katonásan ki-egyenesedett és kevélyen emelte föl a fejét.

- No, - azt mondja - ennek is megmutattam, mi a róka-becsület.

- Kinek, apó? - bújt össze körülötte a familia.

- Hát annak a mennydörgős malaclopónak, - meresztgette Csalavér a nyakát. - Fogadom, hogy nem kerül egyhamar az utamba, úgy kifárasztottam. Hol ő kergetett, hol én futottam s az a szerencséje, hogy elszaladtam. Fülénél fogva hoztam volna ide, ha el nem futok előle.

- Jaj, de kár, apó, hogy el nem hoztad, - bátorodott meg Csalavérné asszony is. - Mindjárt kocsonyát főztem volna belőle.

- Én nem is ijedtem meg az ordításától, - lefetyelt Csalarózsika. - Csak azért szaladtam el, mert szaladhatnékom volt.

De erre már Cselefindinek is kinyílt a szeme és elkezdett hadonászni nagybátran a két végivel:

- Ha gyenge lábam a harmattól nem félténém, tüstént megkeresném a mennydörgőt és lehúznám a lábáról a csizmát.

- Csitt csak! - bújt be az asztal alá a rókamama, - olyan, mintha a kaput döngetné valaki.

Csakugyan olyan volt, mintha valami óriási macska kaparászna odakint, aztán megint az a rettenetes mennydörgés hallatszott, ami délben megriasztotta az erdőt, de úgy ám, hogy rezgett bele Csalavér sziklavára.

De hiszen nem is mert a négy róka megmoccanni hajnalig, akkor is csak azért, mert szerteszéjjel az erdőben verték a dobót a harkályok.

- Megtudakolom tőlük, mit dobolnak, - bújt ki a kuckóból Csalavér, de a kapuból visszafordult, ahogy meglátta a nagy csizmák nyomát. Gondolta magában, ennek már a fele se bolondság, azért csak az ablakon keresztül tudakolta meg a harkályoktól, micsoda nap van ma, hogy ilyen éktelen nagy dobolást visznek véghez.

- Ma lépett trónra király őfelsége.

- Micsoda király őfelsége? - tátotta el a száját Csalavér.

- Oroszlán király őfelsége, - rikácsolták a piros sapkájú harkályok.

- Szeretnék én annak a királynak a szemébe nézni, - mosolyodott el Csalavér.

- Annak nem lehet a szemébe nézni, mert olyan az, mint a villám.

- Szeretném a szavát hallgatni.

- Annak nem lehet a szavát hallgatni, mert olyan az, mint a mennydörgés.

Csalavér azt mondta, hogy tisztelteti király öfelségét és becsukta az ablakot. Most már éppen eleget tudott és kiadta a parancsot a ház népének, hogy senki Csalavárból ki ne mozduljon egy-két napig, a kapuk pedig éjjel-nappal zárva legyenek, nehogy mindenféle népség betegye a lábát, - mondta kevélyen - mert én nagyon kényes vagyok a jó hírnevemre.

Elszontyolodott egy kicsit a familia, különösen a kis rókák ógtak-mógtak, hogy mi lesz most már az ő kosztjuk, ha ki sem mozdulhatnak a házból.

- Nyakleves! - mordúlt rájuk Csalavér, de aztán mindjárt elvigyorodott és megnyugtatta a családot, hogy nem kell félni, mert ő bizonyos benne, hogy hamarosan a helyükbe jön a pecsenye, csak győzzék megenni.

- Nincs amit mi meg ne győznénk a szorgalmunkkal, - csattogtatta a fogát a két csemete.

Egyelőre azonban nem volt a foguknak semmi tennivalója. Nagyon el voltak foglalva az erdei népek a királykoronázással, még a szúnyog-bandák is mind ott muzsikáltak az udvari bálon. Egy-egy madár ha elvágódott néha Csalavár felett, attól hallottak hírt. Legtöbbet tudó a szajkó, aki a fiatal korát bent töltötte a városban, az emberek közt s ott vált olyan fecsegővé. Ő mesélte, hogy az oroszán egy cirkuszból szökött meg egy öreg majommal együtt, az most a hopmestere. Azt is elmesélte a szajkó, hogy az oroszán nagyon igazságos és békességszerető király. Az volt az első parancsolata az erdő népeihez, hogy ne bántsák egymást, egyenek mindnyájan fűvet és falevelet, húst csak a királynak szabad enni. Még pedig reggel nyulat, délben özet, este malacot. Ha tévedésből reggel enne malacot a király, akkor még maga magát is megbünteti, olyan igazságos.

- Ugyan mivel bünteti meg magát? - kérdezte Csalavér kíváncsian.

- Azzal, hogy akkor vacsorára gyenge bárányt eszik.

- Bárány képében magam is szeretem az igazságot, - hagyta helyben Csalavér.

A szarka is sokat tudott csörögni az állatok királyának igazságosságáról.

- Gyerrre, gyerrre, gyerrre, - kiáltott le Csalavérnek.

- Jó nekem itt is, - ásított nagyot Csalavér a tornácon. - Aztán hová mennék, te bolond szarka?

- Erre, erre, erre, - billegette a szarka a farkát az erdő közepe felé.

- Inkább te gyere erre, - mutogatott Csalavér a konyha felé. - Szívesen látnánk egész familiámmal együtt.

A szarka azonban még se volt annyira bolond, hogy berepült volna a Csalavérek szájába. Inkább följebb szökkent egy ággal és onnan mesélte el, hogy milyen igazságosan bünteti a király a rosszakat és jutalmazza a jókat. A rosszakat mindig a nyulak, mókusok, őzek közül válogatja, a jutalmakat pedig a menyéteknek, medvéknek, farkasoknak osztogatja.

A holló meg azt ujságolta, hogy strázsamester lett a vadmacskából, főtrombitás a mackóból, udvari orvos a daruból, udvari szabó a rákból, íródiák a gólyából, pecsétőr a borzból.

- Hát farkas komának nem jutott semmi méltóság? - mosolygott Csalavér.

- Dehogy nem, - károgt a holló, akiből udvari krónikás lett - király öfelségének ő az udvari főszhordozója.

De már erre szíviből elnevette magát Csalavér, akinek eszébe jutott, hogy valamikor ő is viselte már ezt a méltóságot éppen a farkas koma udvarában.

- Attól tartok, hogy király öfelsége igen hamar el fogja veszteni az eszét, ha farkas kománál tartja.

Csalavér anyó azonban nagyon elszomorodva hallgatta azokat az ujságokat, amiken Csalavér olyan jót mulatott.

- Mindenkinek van valami címe, csak neked nincs, - sóhajtozta nehéz szívvel.

- Van nekem, - vigyorgott a markába Csalavér.

- Micsoda?

- Én vagyok az üldözött ártatlanság.

Az udvari futár

De hiszen egy-két nap múlva Csalavérnek is elmúlt a vigyorognékja. Zörgöttek a csontjai az éhségtől s nem volt elég a maga baja, hanem Csalavér anyót is vigasztalni kellett, aki egyre azt óbégatta a fülébe, hogy neki már berozsdásodtak a fogai. A lurkók is egyre keservesebben nyöszörögtek a rókanótát:

- Nagy az inség nálunk, felkopott az állunk!

Kínjában már az aszalt kökényt kóstolgatta róka koma, mikor Varjú varga elrepült a háza fölött és csúfolódva káromgott neki jónapot.

- Bizony jobb is lehetne, - hagyta abba Csalavér a kökény böngészést. - Elszakadt a piros csizmám, a szívembe fogadnálak érte, ha leszálnál megfoldozni.

Varjú varga azt mondta, hogy nem ér rá ő most ilyesmire. Siet az országgyűlésre, mert őneki ottan most hivatala van. A király csizmáját kell megfoltozni, mivelhogy igen kéri a kását.

- No, akkor körülnézhetünk a világban egy kicsit, - örült neki Csalavér a hírnek s maga mellé füttyentve Cselelendit, kiment vele egy kicsit horgászni. Ő ugyan jobban szeretett volna vadászni, de nem volt mire. Még a cserebogarak is mind oda voltak az országgyűlésen. Arról akartak törvényt hozatni, hogy ezután ne a gyerekek csináljanak malmot a cserebogarakból, hanem a cserebogarak a gyerekekből.

A horgászásban azonban igen kedvezett a szerencse Csalavérnek. Nem kisebb urat rántott ki a patakából, mint Rák mestert, az udvari szabót. Nem hiába az is az országgyűlésre sietett, ki is öltözött urasan. Kihúzta a bajuszát hegyesre és ünneplő ollókat csattogtatott a markában.

No, azokat Csalavér mindjárt elszedte tőle s a bajuszát is divatosra akarta nyírni, mikor valami zörgést hall a bokrok közt. Odatekint, - hát látja ám, hogy a fécánmadár húzza maga után a tollasboltját. Ez is az erdei országgyűlésre igyekezhetett, mert minden ünneplő tollát magára rakta. Valóságos dísz-fécánba volt öltözve.

- No, ettől meg kell kérdeznem, hogy adja a tollat, - sompolygott utána Csalavér. A rákot rábízta Cselelendire. Azt mondta, keresse kedvét a bácsinak addig, míg ő visszatér.

A róka fiúcska mindjárt neki is esett a Rák bácsinak és kezdett a hóna alatt kaparászni a körmeivel.

- Mit akarsz velem, róka fiú - csikorgott a pataki szabó.

- Keresem a kedvedet, - csattogtatta a fogát Cselelendi s közelebb toltta az orrát, hogy könnyebben megtalálja. De vissza is kapta mindjárt, mert a mester úgy össze-vissza döfködte hirtelenében, hogy Cselelendi tüpárnának érezte az orrocskáját.

- Jaj, - azt mondja, - inkább nem keresem a kedvedet Rák bácsi.

- Nem is ajánlom, - billegette a rák a nagy bajuszát, aztán sietve lépett hátra egyet-kettőt. No, erre tátotta még csak el a száját a kis róka, aki sohse hallotta még, hogy a rák háttal mén előre.

- No, ezt én is meg tudom tenni, - bízta magát s mindjárt meg is indult hátrafelé. Persze arról megfélemezett, hogy víz van a háta mögött s a harmadik lépésnél úgy beleloccsant a magas partról a patakba, hogy a fülehegye se látszott ki belőle.

Szerencsére megkapaszkodott a parti fűzek kiálló gyökereiben és kievickélt valahogy a vízből. Hanem haragudott kegyetlen, mert világeletében mindig iszonyodott a fürdéstől.

- Ezért csúffá teszek, Rák bácsi, - prüszentett nagyokat.

- Nem bánom én, akármit csinálsz velem, - tetette magát ijedtnék a Rák bácsi, - csak arra az egyre kérlek, hogy a vízbe ne fojts!

De most már jókedvében prüszentett nagyokat Cselefy. Borzasztóan örült neki, hogy ilyen okosan tudta, mitől fél legjobban a szabó.

- Jaj, Rák bácsi, de ostoba teremtés vagy te, hiába van olyan nagy bajuszod! - fogta a hasát nevében. - Hát most már azért is vízbe fojtalak.

Azzal kapta a rákot a nagyészű Cselefy és behajította a patakba. Leste egy darabig, hogy fölmerül-e s nagyon megnyugodott, hogy hiába leste.

- No, ez nem varr többet nadrágot, - mondta örvendezve Csalavérnek, aki egy kicsit bosszúsan tért vissza a fécánvadászatról, mert a tollkereskedő elveszett a szeme elől.

- Kicsoda, te? - mordult rá a fiára.

- Hát a Rák bácsi. Éppen most fojtottam bele a patakba.

Jobb arról nem is beszélni, hogy Csalavér hogy mutatta ki a fiú nagy eszén való örömét. Annyit azonban mondhatok, Cselefy sohse örült még úgy annak, hogy csak két füle van, mint most.

- Azt láttad volna, te ostoba, én milyen kis róka voltam! - gondolt vissza Csalavér mélabúsan a saját ifjú korára, ahogy a fiú fejét kieresztette a markából. - Hej, szeretnék is mégegyszer gyerek lenni!

- Azt én is nagyon szeretném, - törölgette könnyeit Cselefy.

- Miért, te?

- Mert akkor én rángathatnám meg a te füledet, - tört ki a keserűség a csemetéből, de hordta is ám az írháját az apó keze ügyéből. Loholt utána sebesen az öreg róka is, mert megint oroszlanbögés verte föl az erdő csöndjét.

- Ez pedig alighanem nekünk szól, - sunyta le Csalavér a fejét. - Jobb szeretem én ezt csak a bezárt kapu mögött hallgatni.

Bíz azt jól kitalálta róka koma, csakugyan nekik szólt a bögés. Oroszlan király öfelsége rettentő haragra lobbant, mikor ollótlanul érkezett meg az udvari szabója, akivel új palástot akart szabtatni magának, mert a régig kirágták a molyok a fogságban.

- Halál a fejére Csalavérnak! - ordította el magát és kiadta a parancsot vadmacska strázsamesternek, hogy rögtön szorítsa meg a nyakraalóját a gonosztevőnek.

Háromszoros éljent kiáltott erre az ítéletre az egész országgyűlés, csak a strázsamester vakarta meg a füle tövét, hogy hát hol vegye elő a rókát.

- Törvénybe kell idézni, - húzta ki a kalamárisból az orrát gólya írődeák.

- Rögtön szaladjon érte az udvari futár, - adta ki a parancsot a király.

Az udvari futár a nyúl volt, a nyúl azonban nem akart előjönni, akárhogy trombitált neki a mackó.

- Itt van pedig valahol, mert hallom a makogását, - károgtá a holló.

Nyúl futár csakugyan makogott, hogy a menyétke hajdúk keresésére indultak. Egyre azt makogta, hogy »víz, víz«, csak akkor makogta, hogy »tűz, tűz«, mikor a király felé közeledtek.

- Én pedig színét se láttam még ma, - szabadkozott a király, - mindössze a vállát veregettem meg reggel egy kicsit és azt javallottam neki, hogy igyekezzen meghízni, ha nekem örömet akar szerezni. Nézzük csak, tán a trónom alá bújt ijedtében.

De nem a trón alatt találták meg a futárt, hanem a farkasnak a bekecsében. Az udvari főész-hordó ott ült a király mögött és úgy tett, mintha szunyókálna, igen összehúzván magán a bekecset. A nyúl lába azonban kimaradt belőle s ennél fogva rántották elő a szemfüles hajdúk.

Erre aztán felkellett ébredni a királyi észtartónak is. Egy kicsit zavarodottan dörgölte meg a szemét:

- Nini, csak most veszem észre, hogy ezt meg idegomboltam a bekecsem alá. No, legalább fölmelegedett egy kicsit szegényke.

A szegény futár pedig nem mondott se jót, se rosszat, mert még most is igen rázta a hideg a nagy melegtől. Szó nélkül vette át az idéző-levelet - gólya diák írta vörös káposzta levelére - és ment kifelé, de a küszöbről visszahívta Borz pecsétőr.

- Uram-király, - szuszogta alázatosan, - hogy tudtára kellene adni Csalavérnak, hogy ez nem olyan nyúl, mint a többi, hanem ez valóságos udvari követ. Azt hiszem, jó lenne, ha ráharapnám az udvari pecsétet. Bizonyos vagyok benne, hogy Csalavér mindjárt nagyobb tisztelességgel fogadja.

- Jól beszélsz, pecsétőr, - bólintott rá a király s bár a futár igen szabadkozott, Borz mester lelkiismeretesen ráharapta a pecsétet a bal lapockájára. A jobbra is rá akarta, hogy több foganatja legyen, de a daru az orrára koppantott:

- Attól tartok, belesántúl a sok pecsétbe, - krúgatta az udvari orvos.

Így aztán csak egy pecséttel vánszorgott el az udvari futár, de Csalavér így is megadott neki minden tisztességet. Kinyitotta előtte a kaput, be is csukta utána. Beleültette a nagy karosszékbe, ki is tessékelte belőle.

- Gyerünk a konyhába, nyuszikám, - rázta meg a fülét nyájasan, - majd bemutatlak a családomnak is, mint udvari főembert.

Csalavér anyó is nagyon szívesen fogadta az udvari főembert s mindjárt ott marasztotta ebédre.

- Köszönöm alásan, - szabadkozott a nyúl, - nem szeretek én nagy urakkal egy tálból enni.

- Nem baj az, nyájaskodott anyó, - te majd csak nézed a tálból, hogy hogy esznek a nagy urak.

- Majd inkább máskor jövök el vendégeskedni, - makogta a futár, - majd a tavaszon, nyúl-szavamra fogadom.

- Melyik tavaszon?

- A mult tavaszon. Most hivatalos ügyben járok. Király ő felsége idéző-levelét hoztam Csalavér úrnak. Hol is van csak az idéző-level?

- Majd én is segíték keresni, - gombolta ki Csalavér anyó a gallérját.

Csalavér a csizmáját rántotta le, a kis rókák a subát húzták le róla, de az idéző-levelet sehol se találták.

- Bizonyosan megette az úton, - mondta Csalavér fölháborodva. - Sajnálom, mert bizonyosan az volt benne megírva, hogy valami kitüntetést szánt nekem a király.

Büntetésül aztán ők is megették az udvari futárt.

A követek

Nyúl futárt három napig várták a királyi udvarban, de talán még most is várnák, ha gyászkeretes levelet nem kap az állatok királya. Csóka madár volt a levélhordó, de csak úgy a magasból ejtette az ölébe a levelet a királynak. Tudta az illendőséget a jámbor, szegény postás létére nem akart nagyon közel menni a hatalmas úrhoz.

- Hát ez micsoda? - mordúlt fel a király.

- Csak egy levél, csak, csak, csak, - csacsogott a csóka.

- Levél, levél, - ürgette-forgatta boszúsan a levelet a király. - Nem vagyok én levélevő.

- A levelet olvasni szokták, - röppent tovább sebesen a csóka, mert igen tele volt még a leveles táskája.

- A királyok nem szoktak olvasni, - dobta gögösen a nagy úr a levelet az udvari nép elé.

Az udvari nép szemelláthatólag megdöbbsent. Együttvéve se sok hajszáluk hullt ki a tudományokért s egyikük se volt járatos ebben a mesterségben.

- Én nem tudok olvasni, - szabadkozott az udvari főészfordozó. - Engem kecskéken járatnak iskolába, de már az »a« betűnél megettem a mestert.

- Veszedelmes mesterség az, - borzongott össze a medve. - Én csak annyit tanultam meg deákkoromban, hogy a betű is ólomból van, mint a puszkagolyó.

- Én csak fácánokat szoktam olvasni, - pödörgette a bajsztát a vadmacska.

- Nem találom az eszemet, - szuszogta álmosan Borz deák, aki arról híres, hogy sohse azt találja, amire szüksége volna.

Addig tologatta egymás elé a sok udvari főméltóság a levelet, hogy végre is a holló elé került.

- Jó szaga van, - szimatolta körül a vén krónikás s rászánta magát, hogy föltépje a borítékot.

Két nyúlful esett ki belőle.

- Ime, nyúlfutárnak a gyászjelentése, - károgtatja elszomorodva és hirtelen a szárnya alá dugta a fejét. Bizonyosan azért, hogy eltitkolja a megindulását.

A farkas azonban megcibálta a gallérját. Azt mondta, hogy ő is szeretné megszagolni azt a gyászjelentést.

- Már nem lehet, eltettem az udvari levéltárba, - sajnálkozott a holló s hirtelen elkotródott, mint aki rosszat sejdít. De hiszen nem hiába olvasott ő annyi krónikát, tudta jól, mi következik most.

- Most az udvari gyász következik, - jelentette ki Majom hopmester megilletődött ábrázattal s mindjárt el is kezdett koppasztani egy fekete varjút.

- Nekem nagyobb udvari gyász kell, mert én nagyon sajnálom a szegény nyúl futárt, - bődült el a király és rámutatott egy ártatlan őzikére, aki a galagonya-bokor közt szorgoskodott a kertész ollójával.

- De hiszen én nem vagyok fekete, - nyöszörögte reszketve a jámbor.

- Micsoda? - fogta fülön a farkas, - sötétben olyan fekete vagy, mint a korom.

Király ő felsége azonban, mint az igazság barátja, a mackónak is kiadta a parancsot, vegye szemügyre az őzikét, fekete-e, vagy sem.

Az udvari trombitás egy kicsit kételkedve vakarta meg a füle tövét, mert világéletében sohse találkozott még fekete őzikével. Ezt is csak őzsínűnek látta, akárhogy nézegette.

- Fogd be a szemed, - súgta oda neki az udvari főéshordó.

A trombitás szót fogadott, befogta a szemét és csakugyan olyan feketének látta az őzikét, mint az éjszaka. Erre aztán király ő felsége nyugodt lelkiismerettel borult gyászba. Ki is gyászolta magát kedvére s ahogy a gyász elfogyott, megtörülte a száját a sörényébe és ráütött a Borz deák fejére:

- De most már élve-halva előkerítsétek azt az ármányos Csalavért, aki futár nélkül küldte vissza a futárfület.

A daru vállalkozott a követségre. Igen tekintélyes öreg daru volt az udvari orvos, olyan hosszú orral, hogy mikor sebesen járt, az orra beleakadt a térdébe. Ez annak a jele volt, hogy a daru igen mélyen szokott belehatolni a tudományokba.

- Majd féllábra állítom én a rókát mindjárt, csapta a hóna alá a békafejes kígyóbőr-sétapálcát.

- Ha nem akar idejönni, kioperálom a szemét.

De olyan bizonyosra vette mindenki, amit a tekintélyes úr mondott, hogy az oroszlán mindjárt összetrombitáltatta mackó úrral az ácsokat. Piros sapkás fekete harkályok egyszeribe százával kopácsoltak a fákon.

- Ácsoljatok siralomházat Csalavér komának, - adta ki nekik a parancsolatot a hopmester.

Kicsi ács-szekercék kipegték-kopogtak, a gallyak, az ágak ripegtek-ropogtak, s mire egy verset aludt az oroszlán, akkorára már készen volt a siralomház.

Csalavér azonban nem jött, de még az udvari orvost is hiába várták vissza.

- Alighanem valami baj érte - szuszogta Borz deák.

- Nyilván beleakadt valamibe az orra, - gyanakodott az udvari főéshordó.

Nem rosszul sejtették, mert a tekintélyes öreg úrnak csakugyan egy kis baja támadt Csalaváron. Nem mintha bántotta volna valaki, ilyent még gondolni se szabad a Csalavér familiáról. Inkább nagyon szívesen fogadták, kis székkal is megkínálták, hogy üljön le, sőt Csalavér anyó még arra is felszólította, hogy tegye le az egyikét az orrát.

- Ó dehogy, világért se, - szabadkozott a doktor bácsi, - jó orvos mindig kéznél tartja a műszerét, mert sohse tudja, mikor veszi hasznát.

A kis székre ellenben igen szeretett volna leülni, de sehogyse tudta hova rakni a lábát. Végre is úgy segítettek rajta, hogy föltették a kis széket a kályha tetejére s onnan lógatta le a daru a lábait, míg Csalavér a legszebb vörös frakkját keresgette, hogy illendő gúnyában kerüljön a király elé.

- Mindjárt készen leszek, csak még a nyakravalóm kötöm fel, - illegette magát a tükör előtt.

- Kár azzal vesződni, - krúgta türelmetlenül a daru, - majd köttet neked a király olyan nyakravalót, hogy sose viselsz többet másikat.

Mire gondolt, mire se, azt már nem mondhatta ki, mert Csalarózsika hirtelen begurult a szobába és szívszaggató zokogással borult az anyó ölébe. Egyre a torkához kapkodott az ártatlan, mintha szarkafiók akadt volna meg rajta.

A darunak se kellett egyéb. Menten eszébe jutott a mestersége és lelibbent a kályhanyakról a rókakisasszony elé.

- Mutasd a nyelvedet, - krúgott rá doktoros komolysággal.

Csalarózsika azonban nem mutatta a nyelvét, hanem elkezdett kuruttyolni.

- Kuttykurutty, kuttykurutty...

- Jaj, doktor bácsi, ez az ártatlan bizonyosan békát nyelt, - rázta meg Csalavér anyó a daru szárnyát.

- Annál nincsen szebb betegség, - köszörülte a daru a gerendához a csőrét, - mindjárt ki fogjuk belőle húzni a békulát.

Az okos kis teremtés minden biztatás nélkül kitérte a száját, a doktor bácsi pedig belenyujtotta a csőrét.

- Mélyebbre, mélyebbre, - biztatta Csalavér anyó, alig bírva az örömeivel, hogy ilyen szolgálatrakész teremtés ez a daru doktor.

Doktor bácsi pedig nagy buzgalmában olyan mélyen le találta eresztetni a csőrét, hogy a feje is utána csúszott.

- No, még egy kicsit, - biztatta anyóka s örömeiben rátaposott a lábára a darunak. Az erre ki akarta rántani a fejét a rókakisasszony szájából, de nem bírta szegény. Beleakadt azokba a szép hegyes fogacskákba, amelyekre olyan büszke a Csalavér familia. Mentül jobban rángatózott, annál szorosabban tartották a szép hegyes fogacskák s el nem akarták engedni semmi áron. Pedig Csalavér anyó is belefogódzott az egyik szárnyába, a Cselefyendi gyerek is a másikba, még se bírták kiszabadítani a doktor bácsit, akárhogy rángatták. Utoljára Csalavér apó is átugrott a másik szobából s úgy közibe csördített a családnak, hogy hárman négy felé ugrottak.

Persze a doktor bácsinak már az nem használt semmit. A világ minden békájáért se krúgatott volna már az többet.

- Hivatásának áldozata lett, - hajolt fölé Csalavér szánakozva. - Borzasztó nagy tudós lehetett, mert igen rágós a húsa.

De azért elfogyasztották biz azt, akármilyen rágós volt is és nem győzték dicsérni a Csalarózsika nagy furfangosságát, amiért eszébe jutott békát nyelni.

- No, én annál külömbet mutatok, - gondolta magában Cselefyendi irigykedve és kiosont a házból. Kisvártatva aztán nagy cincogva ugrott be az ajtón.

- Hát téged mi lelt? - mordult rá Csalavér.

- Jaj, apókám, lenyeltem egy egeret, - mondta siránkozva a gyerek.

- Váljék egészségedre, - nevetett Csalavér, nyelj utána hamar egy macskát is!

Csalavér apónak se teljesedett még kívánsága ilyen gyorsan. Alig mondta ki, máris ott állt a macska. De ez nem afféle lenyelni való macska volt ám, nem bizony. Ez a macskák generálisa

volt, a vadmacska, borzasztó peckes-katonásan. Bajusza hegyesre húzva, körme hegyesre köszörülve, a fejében csákó, lapulevélből, az oldalán kard, éles sásból, - a vállán pedig, no azt első pillanatra még Csalavér se tudta, mi van a vállán.

A vállán valóságos oroszlánsörény volt. Tulajdon maga sörényét gombolta le az oroszlán - az ilyen cirkuszban kitanult oroszántól minden kitelik és adta rá a macska-generálisra, hogy mentül nagyobb legyen a tekintélye.

No, a tekintélynek nem is volt semmi hijja. Csalavér anyó reszketett, mint a nyárfalevél, Cselefyendi beledugta a fejét egy köcsögbe s azt hitte, hogy őt most már nem látja senki se, Csalarózsika beleült az ablakban egy virágcserepbe és azt hitte, hogy őt most már mindenki virágnak nézi, még maga Csalavér is bebújt egy kályhalyukba és onnan kiabált ki ijedten:

- Nem vagyok itthon, elmentem hazulról!

Persze a farka kimaradt a kópénak a kályhalyukból, s a macskák generálisra annál fogva ráncigálta ki a napvilágra:

- Máskor, ha elmegy hazulról, ne hagyd itthon a farkadat! - morogta dühösen. - Most pedig jössz velem király ő felsége színe elejbe.

- Megyek hát, hogyne mennék, - sunyta le a fejét a koma, - csak azt engedd meg, hogy előbb a frakkomat kivasaltsam, mert egy kicsit összegyűrődött a kopó-bálon. Már pedig én tudom, mi az illendőség, ha királyi kihallgatásra készül az ember.

A macskák generálisra egy kicsit szégyenkezve nézett végig magán. Vitéz katona létére, aki mindig erdőn-mezőn portyázik, nem sokat értett a világi hiúságokhoz és csak most vette észre, milyen gubancos a gúnyája.

- No, hát csak sebesen azzal a vasalóval, - csörgette a kardját, - mert engem is ki kell egy kicsit vasalni.

Már akkor hozta is Csalavér anyó a tüzes vasat, a vitéz katona pedig letette az oroszlángallért és odatartotta a hátát a gazdasszonynak:

- Frissen, míg meleg.

Hát e felül nem is panaszkodhatott, mert a vasaló olyan forró volt, hogy egyszerre lepörkölt róla minden gúnyát.

- A képét is kivasaljam a vitéz úrnak? - kérdezte anyó szolgálatkészen.

- Hogyne, hogyne! - bízta Csalavér, - akkor lesz még csak belőle tökéletes gavallér!

Vadmacskát még így soha csúffá nem tettek. Egy szál bajusz nem sok, annyi se maradt az orra alatt. Miákkolt is a vitéz úr veszettül, de Csalavér azt mondta neki, hogy ez most az úri divat. A macskák generálisra is megnyugodott, ahogy a tükörbe nézett.

- Egészen megfiatalodtam, - mondta elégedetten s most már sokkal barátságosabban kérdezte meg Csalavért, hogy indulhatnak-e már.

- Mindjárt, mindjárt, - futkározott Csalavér, - csak a fogamat hadd pucolom még ki. Ej, ej, hová hánytátok már el megint a fogkefém?

A macskák generálisra nagyot nézett, mert soha az életben nem hallotta még hírét a fogkefének.

- Valami huncutság lesz az megint, te Csalavér, - mondta gyanakodva. - Már mire való volna a fogat kefélni.

- Hát arra, hogy akkor a vadgalambok maguktól beröpülnek az ember szájába.

- De már azt magam is szeretném megpróbálni, - látogatta a száját a macskák generálisa.

- Tüstént, tüstént, - sürgölődött Csalavér. - de már akkor az ünneplő fogkefémeket keresem elő.

Valahonnan egy nagy bolond reszelőt kerített elő, az volt az ünneplő fogkefe. Azzal aztán nekiesett a generális úr fogainak s addig meg se állt, míg tövig le nem reszelte őket.

- Így ni, - mondta aztán elégedetten, - kész gavallér lett a vitéz úrból, csak még a körmét kellene kiköszörültni egy kicsit.

- Micsoda? - meresztgette a vadmacska a körmét, - hát neked ez se elég éles? Minden reggel kilenc fűzfáról hantom én ezzel le a kérget!

- Nem ér az semmit, - legyintett Csalavér. - Aki az én körömköszörümön köszörüli a körmét, az még a kösziklát is megtudja hámozni.

- No, hát nézzük azt a híres körömköszörűt, - szánta el magát a vadmacska.

A körömköszörű Csalavér anyónak a szalvétaprése volt odakint a konyhán. A macskák generálisa mindjárt rosszat sejtett, ahogy alátette a mancsait, de már akkor Csalavér apó szorította a prést teljes erejéből.

- Majd meglátod, milyen jó mulatság ez, - vigyorgott a szeme közé. - Fogadom, mindjárt danolni kezdesz örömdben.

De nem csak danolt szegény macska generális, hanem még táncolt is. Akkor aztán Csalavér jó mulatást kívánt neki és rácsukta az ajtót.

- Mi-áj, mi-áj! - süvöltötte a cicamica, de Csalavér csak a vállát vonogatta, hogy őt sohse hitták Mihálynak.

Egyszer aztán a macska abbahagyta a nyivákolást, hanem akkor meg a kapun dörömbölt valaki.

- Csak ki, csak ki, csak ki! - csaholta egy hang.

- Ham-ham-hammar, ham-ham-hammar, - tódította a második.

- Befe! befe! befe! böff, - buffogta a harmadik.

- Nini, hisz ezek a mezei rendőrök, - fülelt ki Csalavér, - no lesz itt mindjárt szép mulatság.

Csakugyan három eb állat kaparászta a kaput. Tappants, a görbe lábú, Vakkants, a hosszú orrú, meg Kukkanacs, a lapátfülű. Udvarlására jártak az állatok királyának, egy-egy nyulat vittek neki ajándékba s igen ajánlkoztak, hogy majd kézre kerítik őket Csalavért, mert öreg rendőr létükre ők már ismerik minden furfangját.

Galléron is kapták a komát mindjárt, ahogy a fejét kidugta s Csalavér nem is nagyon szabadkozott.

- Megyek én magamtól is, - mondta alázatosan, - csak azt engedjétek meg, hogy az ügyvédemet is elhívhasam magammal.

A három rendőr abba is beleegyezett, csak annyit mondtak, hogy jó lesz sietni, mert különben ügyvédestől kirázzák a bundából a tekintetes urat.

Csalavér csakugyan sietett is, még pedig a konyhába, ahol nem győzte már szusszal a macskák generálisa.

- Szaladj hamar, - eresztette ki Csalavér a présből, - várnak a kapuban a vadgalambok.

Vitéz generális uram három ugrással a kapuban termett, a negyedikkel már le is rúgta a rendőrök fejéről a micisapkát.

- Mi-áj, mi-áj! - iramodott neki az erdőnek.

A három ebállat egyszerre elfelejtett oroszlánt, rókát, ahogy a macskát meglátta. Szaladtak utána ész nélkül s tán még most is szaladnak, ha meg nem álltak.

- No, ezeket is várhatja vissza ő felsége, - kacagott utánuk Csalavér, míg az oldala belefájdult, aztán bement a háznépe közé.

A legjobbkor, mert a háznép éppen abban fáradozott, hogy földarabolja az oroszlánsörényt. Csalarózsika boát szeretett volna belőle csinálni, Csalavér anyó karmantyút, Cselefyendi meg subát. Csalavér aztán szétütött köztük és saját magára illesztette fel a sörényt.

- Így ni, most már helyen vagyunk, - biztatta a családot. - Királynak sörényében az esze, majd megtanítom én már most őfelségét keztyűbe dudálni.

Vak vezet világtalant

Oroszlán király ő felsége bal lábbal kelhetett föl, mert úgy vágta földhöz a tapló-koronáját, hogy csak úgy pukkant.

- Szélvész vetette! Mennykő boronálta! - bömbölte haragosan, - hát sohse hasíthatok én már szíjjat annak a gézengúz Csalavérnak a hátából?

Pedig már akkor a siralomház is készen várta a lakóját. Sőt a piros sapkás ácsmesterek is várták a napszámot. Szegények egészen belesoványodtak a nagy barkácsolásba. Király ő felsége nem is tartotta őket érdemesnek arra, hogy szóba álljon velük, hanem rábízta őket a farkasra.

- Soványollom ezeket az ácsokat. Jobb lesz, ha te elégíted ki őket. De hamar ám, hogy ne kopácsoljanak itt többet a fülembé.

Az udvari főéshordó sietett teljesíteni a parancsot. Egymásután tessékelt be a harkályokat a rekettye-bokor kincstárába s aki oda betette a lábát, az menten elhallgatott. Mindössze a legöregebb ácsmesternek volt annyi esze, hogy nem ment be a kincstárba. Azt mondta, megvárja, míg a többiek kijönnek.

- No hiszen, kifizetlek én idekint is, - kapott utána vigyorogva az udvari főéshordó.

Harkály mester azonban sebesen félreugrott és felbillent a fahegybe, mindössze a köténye sarkát hagyva a farkas foga közt. Azt mondta, mindjárt lejön, csak megkeresi az erszényét, hogy legyen mibe belerakni a napszámot.

Olyan sokáig kereste, hogy utóljára két titkos rendőrt kellett előfüttyentenie a főéshordó úrnak. A vércsét, meg a karvalyt. De biz azok is hiába keresték hetedhét makkfa ellenében.

Hiába ám, mert az öreg ácsmester már akkor a nyolcadik makk-fán csattogtatta a szekercéjét. A nagy kopácsolásra seregestül repültek oda a vadgerlicék és kíváncsian kérdezték:

- Kuk-kurú, kukk-kurú, nem lesz tán háború?

- De bizony az lesz, - billegette haragosan a vörös sapkáját az ácsmester. - Nem engedem a napszámomat.

- Le a nagy urakkal! - süvöltötte az ökörszem.

- Éljen a szabadság! - rikkantotta a rigó.

A seregély is odavetődött s ő lármázott legjobban a király ellen.

- Csörrege, csörrege, koppintsunk a körmire!

A nagy riadalomra a nyulak is igen hegyezték a fülüket az írtásban s amikor megértették, miről van szó, nagyon elszántan csattogtatták a kertészollókat. Legjobban az a kövér öreg nyúl hadonászott, aki már megkapta a behívót a király konyhájára.

- Megállj csak, mak-mak-mak, metéllek, vagdallak! - pöfögte olyan mérgesen, mintha máris a lábasban sisteregne.

Bizony úgy telebeszélte az öreg ácsmester az erdei szegény emberek fejét, hogy mindjárt elindultak volna oroszlánvadászatra, ha a golya rájuk nem kelepel a magasból:

- Atyafiak, kelep, kelep, méregdudán jó a szelep!

Éppen halászni járt Nyakigláb mester, a háló még most is ott volt a nyakában, de a kormos csukákat már mind beszedegette belőle. Azért is volt olyan jókedvű, hogy szóba állt az erdei szárnyasokkal, holott máskülönben nem igen tartotta velük az atyafiságot.

- Okosan azzal a kis ésszel, urak, úrfiak, - libbent le közéjük. - Nyúl füllel, gerlice csőrrel, harkály szekercével, rigó füttyülővel nem lehet ám oroszlánt vadászni.

- Én is itt vagyok, én is, én is, én is! - sivalkodott az ökör szemke, de mindjárt el is bújt a vadhajnalicska kelyhébe, mert borzasztó megijedt egy felé röppenő cserebogártól.

- Látjátok, ilyen hősök vagytok ti, - nevetett Nyakigláb mester. - Nem is erővel kell az oroszlánt meggyőzni, hanem ésszel. Azt pedig a Csalavér boltjában árulják. Ád az kölcsön is, ha szépen kéritek.

A nyulak azt mondták erre, hogy köszönik szépen a jó tanácsot, de nekik nagyon drága bolt a Csalavéré, el lesznek ők ész nélkül ezután is, ha eddig el voltak. A madarak azonban mind szárnyra kerekedtek Csalavár felé. Az öreg harkály vezette őket, a fekete rigó volt a sereg-hajtó.

- Hát én, hát én, hát én? - nyögött utánuk az ökör szemke.

- Te is velünk jöhetsz, - füttyentett neki a rigó.

- De nem merek ám, - siránkozott az ökör szemke. - Félek attól a rettenetes vadállattól.

- Melyiktől, te?

- A cserebogártól.

Mit volt mit tenni, szárnya alá bujtatta az ökör szemkét a jószívű rigó s úgy vitte a csalavári kastélyig.

A legjobbkor értek oda, mert a nemes familia már megint harapnivaló fogytán volt. A szemfüles rókakisasszony volt az első, aki meglátta az égen feketéllő madársereget, szaladt is ki mindjárt az udvarra egy nagy dézsával.

- Hát azzal mit akarsz, te kótyonfitty? - kérdezte tőle Csalavér anyó.

- Madáreső lesz, - hunyorgott a szorgalmas kis gazdaasszony, - én bizony szedek belőle egy dézsára valót.

De már erre Csalavér anyó is kitekintett az ablakon s nyomban kikészítette a mosóteknőt, Csalavér apó meg a káposztás hordót gurította ki az udvarra.

- No, én annál is okosabbat tudok, - nevetett magában a kis Cselefyendi és se szó, se beszéd, kifeküdt az udvar közepére, behunyta a szemét, kitátotta a száját és úgy várta a madáresőt.

- Ne hulljon: szakadjon, soha el ne apadjon, - nyalogatta epekedve a szája szélét.

De bizony a madárosó se nem hullott, se nem szakadt, de még csak nem is csepergett. Ott lebegett Csalavár felett, de le nem ereszkedett, ámbár Csalavér gazda igen barátságosan biztatta.

- Tessék csak esni egész bátran, mi azért nem haragszunk. Inkább annál jobban örülünk, minél sűrűbben esik.

A madaraknak azonban nem volt eshetnékjük. Csak onnan a magasból csicseregték el, mi járatban vannak. Mindössze az öreg harkály ereszkedett le a kapufélfára, mint a többiek szószólója.

- Észért jöttünk, klü-klü-klü, - kezdte alázatosan.

- No, azt kaphattok, - nevetett Csalavér. - Van itt annyi, hogy nem tudunk vele mit csinálni. Hát aztán mire kellene nektek az az ész, madarak? Tudnom kell ám azt nekem, hogy literrel mérjem-e, vagy vékával?

- Vékával, vékával! - csacsogtak a madarak.

Csalavér anyó már akkor hozta is a vékát és szájával lefelé kitette az udvar közepére.

- Itt az ész, hamar kész! - intett Csalavér a harkálynak. - Aki ki akarja belőle venni a részét, bujjon a véka alá.

Azzal fölbillentette a vékát, hogy könnyebben okosodhassanak a madarak.

Harkály mester azonban megcsóválta a fejét:

- Nekem nem sürgős, mert nekem van magamhoz való eszem. Én megvárom míg a többiek kijönnek, nekem jó lesz a maradék is.

Hanem a vadgerlicék nagyon szerettek volna megokosodni, azért sietve bújtak be a véka alá. A seregély is közéjük furakodott, egy-két pintyőke is beosont, akkor aztán Csalavér megint lebillentette a vékát.

- Ennyi észből meg lehet élni egy hétig, - mondta szigorúan. - A többiekre mához egy hétre kerül a sor, estén innen, hajnalon túl.

Ebben a többi madarak is megnyugodtak s haza széledtek erdőre-mezőre. Még dicsekedtek is vele fűnek-fának, hogy milyen jótét lélek az a Csalavér, aki vékával méri az észet a szegény embernek, még pedig ingyen.

Valahogy a fülébe jutott a hír az oroszlánnak is. Patak volt eddig a haragja, folyóvá dagadt tőle.

- No, majd adok én annak a madarak pajtásának! - csipte fültövön a pecsétört. - Gúzsba köttetlek, ha egy-kettőre a színem elé nem hozod!

Szegény borz mester nagyon szívtá a fogát, mert semmi kedve nem volt a követséghez. Ezt persze nem merte megmondani, csak annyit mert suttozni, hogy ő nem mehet, mert otthon felejtette a csizmáját. Már pedig követségbe mégse illik mezítláb menni.

- No, azon könnyen segítünk, - mordult rá a király. - Bujj be az én csizmámba. Tudom, abban olyan deli legény leszel, hogy a tücskök egyszerre nótát csinálnak rólad.

Biz azok nem valami testhez álló topánkák voltak, de a szegény zászlós úr nem mert ellenkezni, hanem minden szó nélkül beléjük ugrott s akkor kezdett el nyöszörögni, mikor már csak a füle látszott ki belőle.

- Nem találom magamat a csizmában!

No, ez még kisebb baj lett volna, nagyobb volt az, hogy minden lépésnél leesett a csizma a lábáról. Az oroszlán azonban tudott segíteni ezen is. Rákiáltott a medvére, hogy vegye a nyakába a követ urat és meg se álljon vele Csalavér házáig.

Dirmegett-dörmögött az udvari trombitás, de hiába, csak szót kellett neki fogadni, azért nyakába kapta a borzot s vitte árkon-bokron át. A fejét meg levágta a szügyébe, hogy hátha úgy nem ismernek rá, mert igen szégyenlette magát.

De bizony a tücsökök mégis csak ráismertek, előkapták a hegedűjüket s egyszerre teli lett az új nótával az egész erdő.

Két láb viszi négy lábat,
Cini-cirp,
Gyalog a borz nem járhat,
Cini-cirp,
Fülig érő csizmába
Ül a medve nyakába,
Cini-cini-cirp!

Csalavári határon,
Cini-cirp,
Csacsi ül a számaron,
Cini-cirp,
Alúl-fölül csupa láb,
Ezt a nótát add tovább,
Cini-cini-cirp!

A pajkos kis tücsök nótája csakugyan mindjárt szárnyra kapott s a csalavári kastélyba is besodorhatta a szél, mert róka koma nevetve füttyentette maga elé a két lurkót.

- Ugorj hamar a kamrába, Cselefindi, keress egy vas fazekat! Szaladj a padlásra, Csalarózsika, keríts valahonnan egy méhkest!

- Én csak akkor merek a padlásra menni, ha előbb betömöm a szácskámot, - mondta szégyenlősen a róka kisasszony.

- Hát mért kellene a szácskát betömni? - hökkent meg Csalavár.

- Hogy bele ne röpüljön valami bőregér.

- Értem, értem, - hunyorgott apóka a verebekre, akik egy kicsit megriadva gubbaszkodtak a sarokban. - Hát aztán mivel akarnád betömni a szácskát?

- Jobban szeretném egy gerlicével.

- Jobban, jobban, - csóválta a fejét Csalavér, - mért nem úgy mondd, hogy: legjobban?

- Azért, mert legjobban két gerlicével szeretném, - mosolygott pajzánkodva a rókáék nagy-eszű kis lánya.

- Jut is, marad is, - bölintott rá Csalavér. - Én nem bánom, ha a kedves gerlicék nem bánják.

A kedves gerlicék azonban szólni se birtak örömben, ahogy Csalarózsika elkezdte őket simogatni, sőt még a lélekzetük is elállt, ahogy magához ölelte őket.

Erre aztán Cselefindi is vérszemet kapott s azt óbégatta, hogy ő nem bír egyedül menni a kamrába a vasfazékért, mert ő megrántotta lábát.

- Két seregélyre akarok támaszkodni, - sandított a sarokba, ahol rosszat sejtve seregéltek a seregélyek. Szegények közül kettőt csakugyan a hóna alá is szorított mankónak a kópé s egy ugrással bent termett velük a kamrában.

- No, ezt se tudtam eddig, - csóválta Csalavér a fejét s mindjárt bejegyezte az orvosságos könyvébe, hogy lábfájás ellen seregélyt enni igen jó.

Azután betotyogott a konyhába s ott addig sűgött-bűgött Csalavér anyóval, hogy mire a csöppségek előkerültek, akkorra már ugyancsak lobogott a tűz a nagy bogrács alatt.

- Mit főzöl, anyó? - kukkant be Cselefy a vasfazékkal.

- Lekvárt, - koppintott a fejére anyó a magzatának a kavarázó kanállal.

- Szabad megnyalnom a kanalat? - viháncolt a kis róka s mindjárt bele is öltötte a nyelvét.

Meg is bánta a bolondos, mert nem bírta visszahúzni, úgy beleragadt a lekvárba.

- Hiszen ez nem is lekvár, hanem szurok, - rángatta jajveszékelve az okos kis fejét.

Bizony bőre nélkül maradt a nyelvecskéje, mire kiszabadították a kanálból. Akkorára Csalarózsika is lehempergette a kaptárt a padlásról, de neki az eszibe se jutott a bogrács szagolni. Olyan ujságot látott a padlásablakból, hogy egész beleveresedett az édes kis ábrázata.

- Vendégek állnak a kapuban, - lihegte lelkendezve. - Borz bácsi már rágja a csengetyűt.

Tudnivaló, hogy tölgyfagyókérből van a csengetyűje a csalavári kastélynak, ennél fogva azt csakugyan rágni kell és nem rázni. El is rágott belője a pecsétőr jó darabot, mire Csalavér megjelent és alázatos hajlongások közt kinyitotta a kaput.

- Szamaragolj be szerény hajlékomba, kedves sógor, - parolázott a borzzal, aki szögrűl-végrűl csakugyan atyafia a rókának, noha nem igen szeretgetik egymást. - A legjobbkor érkezél, mert ángyod éppen most főzi a csipkedő lekvárt.

No a borz sógornak egyéb se kellett. Egyik lábát már ki is húzta a csizmából, de a medve nem akarta eresztetni.

- Nem jó vége lesz annak, ha Csalavérral összebarátkozunk, - dörmögött fel hozzá. - Nem is jöttünk mi ide lekvárt enni, hanem jöttünk a komát fülön csípni.

Csalavér úgy tett, mintha valami rettentő sérelem érte volna, összeráncolta a szemöldökét és haragosan billegette a fülét.

- Megyek én magamtól is, nemzetes úr. Az elébb már éppen indultam is, de aztán eszembe jutott, hogy a mézet kint felejtettem a napon.

- Micsoda? - kapta föl a nemzetes úr a fejét, de úgy ám, hogy a Borz sógor egyszerre lepottyant a nyakából. - Miféle mézet emlegetsz te?

- No, nem valami különös méz az, - szerénykedett Csalavér. - Mindössze egy kaptárra valót küldtek az afrikai rokonaim. Valódi szerezcsen méz.

- De azt már magam is megnézem, - indult befelé a nemzetes úr. - Nagy kedvelője vagyok a méznek.

- Nem is tudtam, - nevetett a markába Csalavér. - Hát akkor sétáljunk ki a kertbe, nemzetes úr. Borz sógor meg addig majd belekóstol a csipkedő lekvárba.

Akkorra Csalavér anyó is kiérkezett s Borz sógort ő kalauzolta be a konyhára. Azzal csalogatta, hogy egész fazék lekvárt készített a számára.

- No, annak nagyon örülök, lelkelem ánygom, - szuszogott a borz. - Világéletemben mindig szerettem volna lekvárral elrontani a gyomromat.

- Ez egyszer az is megtörténhetik, kedves sógor, - cihegett bele rókáné a kötényébe.

Az udvari főtrombitás azalatt a kertben készült neki a torkoskodásnak. Leakasztotta a trombitát és rányomta a fület a méhkasra.

- Mit hallgat, nemzetes uram? - kérdezte Csalavér.

- Azt hallgatom, hogy zúgnak-e benne szerecsen méhek, - mondta egy kicsit restelkedve a medve. - Mert azokkal nem kívánkoznék megismerkedni.

- Sohse tessék nyugtalanzkodni, - bátorította Csalavér. - Nincs ebben egy fia méh se. Tiszta szinméz az egész. Tessék csak egész bátran megfordítani.

A medve fölbillentette a kaptárt és beledugta az orrát.

- Nagyon meleg, - kapta vissza a fejét.

- Afrikából jött, - magyarázta Csalavér.

- Nagyon fekete, - szimatolt bele megint a főtrombitás.

- Azért szerecsen méz, - nevetett a koma s úgy rátaszította a szurkos kaptárt a medve fejére, hogy a nyakáig szaladt. Feszítgette volna le a bumfordi mind a két kezével, de beleragadt minden szőre-szála a szurokba.

- Segítség, Borz koma, segítség! - bömbölte szegény, de a hang is beleragadt a kaptárba. Tántorgott előre-hátra, nekivágódott minden fának, utóljára elvetette magát a fűvön, mint a megholt.

Csalavér pedig úgy kacagott, hogy kifeslett bele a bundája, aztán loholt befelé, megtudakolni a Borz sógortól, hogy ízlett-e neki a lekvár. Éppen a konyhaajtóban ütődött bele a pecsétőrbe: annak meg a vas fazékba szorult bele a feje. Harangozott is vele ugyancsak a két ajtófélfá közt, a jeles család meg cigánykereket hányt körülötte örömeiben.

- No, sógor, - kapott a nyakravalójába Csalavér, - tán fenéig kikapartad már a lekvárt a fazékból?

- Nem találok a fejemet, - jajgatott a borz, - jaj, sohse ennék többet csipkedő lekvárt!

- Azon ne búsulj, sógor, - ütögette Csalavér a fazekat, - inkább örülj neki, hogy a lábadat megtaláltad.

Azt csakugyan megtalálta, mióta az oroslán csizmái lemaradtak róla. De azt mondta, nem ér az semmit, ha az utat nem találja hazafelé.

- Legalább medve komát küldd ide a segítségemre, - rimánkodott keservesen.

- Medve komát? - nevetett Csalavér. - Hol jár már az azóta a szerecsen mézzel! Bizonyosan ott szopogatja a király lábánál! De ne búsulj, sógor, téged is odavezetlek, csak a csizmám felhúzó.

Fel is húzta mindjárt a király csizmáját s a medvéhez már abban totyogott oda. Az meg azt hitte, szegény feje, hogy a pecsétőr csoszog feléje s nyöszörögve fordította arra a fejét:

- Mondtam, úgy-e, hogy csúffá tesz bennünket Csalavér? Most már legalább vezess haza, Borz komám.

- No, a Borz komát keresheted, - szólalt meg Csalavér. - Hol jár már az azóta a csipkedő lekvárral! Bizonyosan a király lábánál nyalakszik belőle! Hanem azért ne búsuljon a nemzeti úr, elvezetem én egész odáig, csak botorkáljon egy kicsit utánam.

A medve is azt gondolta most magában, amit a borz gondolt az elébb. Hogy mégis csak eszterlen teremtés ez a Csalavér, mikor a maga jószántából a kezükbe adja magát. Pedig ilyesmi eszébe se volt Csalavérnak. Inkább a borz kezét adta a medve kezébe, ő maga pedig oda állt a hátuk mögé és azt mondta nagy alázatosan:

- Kaptárba fejünk, fazékba szemünk, ha úgy tetszik, mehetünk.

- No, csakhogy a kezembe vagy, Csalavér, - morogta a medve, s akkorát rántott a borzon, hogy csak úgy ropogott bele.

- No, csakhogy megcsíphetlek, Csalavér, - szuszogta a borz s úgy dőfködte a vasfazekas fejét a medve oldalába, hogy szinte rengett bele a nemzeti úr.

Mikor aztán föl-fölbukva, meg-meghemperegve, de egymás kezét a világért el nem eresztve jó messzire eltántorgott a két nagy úr, akkor a Cselefyendi gyerek belereccsentett az ottfelejtett trombitába:

Rókát fogni jött a medve,
A borznak is volt rá kedve,
Tra-ra-ra-ra-rá.
Mefogta a méz a medvét,
El is vette eszét, kedvét,
Tra-ra-ra-ra-rá.

Lekvár fogta meg a borzot,
Hamarosan el is porzott,
Tra-ra-ra-ra-rá.
Együtt mennek torzon-borzon,
Róka nevet medvén, borzon,
Tra-ra-ra-ra-rá!

Bezzeg elvesztette egymás kezét a két udvari méltóság, ahogy a trombitaszót meghallották s úgy szaladt szégyenletében mind a kettő a barlangjába, hogy elő se jönnék, míg a hó el nem olvad.

A bárányok királya

Az állatok királya üres tálba dőfködte a villáját, mióta a madarak forradalma kiütött. Azóta minden harapni való elkerülte a háza táját, akár négy lábon jár, akár két szárnyon. Az udvari méltóságai is mind világgá bujdosnak szégyenletükben, hogy a róka úgy csúffá tette őket. Még a menyétke hajdú is búcsút vett a kapufélfától.

- Éhező cselédnek füst a húsége, - csikorogta magában, ahogy kibújt a zsinóros dolmányból. - Én bizony inkább visszamegyek tojáskereskedőnek a faluba.

Utóljára csak az udvari főszhordó maradt már a királlyal. Hanem az aztán kitarzott mellette húséggel. Ha egy-egy egérke keresztülszaladt a királyi palotán, azt mindig ő kapta el az oroslán helyett.

- Ez nem királyi falat, - rázta a nagy fejét mély hódolattal. - A királyhoz csak az a kövér vaddisznó volna méltó, amit az éjszaka láttam álmomban.

Egyszer aztán megunt az oroszán az álombéli kövér vaddisznót és rábömbölt a farkas komára, hogy beéri ő a sovány vaddisznóval is, de az legalább igazi legyen.

Farkas koma nyakába akasztotta az észhordó tarsolyt és elkullogott a vaddisznóhoz. Éppen kint találta a répaföldön, nagyban bámulgatva egy répalevélen, hogy milyen lesz a termés. Igen pocakos öreg úr volt a répakereskedő és csak úgy rengett a pocakja az örömtől, mikor meghallotta, hogy oroszán ő felsége valami kitüntetést szánt neki.

- Miféle kitüntetést ugyan?

- Meg akar tenni udvari szállítónak.

- Aztán mit szállítanék én az ő udvarába?

- Sertéscombot.

A répakereskedő azt mondta, hogy élete fogytáig hálás lesz a kitüntetésért és hálából mindjárt meg is kínálta a farkast a legnagyobb fej répával. Amit nagyon szépen meg is köszönt az udvari főészhordó, de azért a répába nem harapott bele.

- Nem érünk mostan arra rá, - biztatta a sertéscomb-szállítójelöltet, - ő felsége alig várja, hogy láthasson és kezét szoríthasson veled.

Azzal udvariasan előre akarta eresztetni a vaddisznót, hogy annál kényelmesebben ugorhasson a nyakába, de a vaddisznó váltig szerénykedett.

- Rőf, rőf, - eresztette le a tokáját, - tessék csak előre menni, tudom én, mi a tisztesség. Aztán legalább majd az utat is mutatom.

- No, így is jó lesz, csak a sűrűbe érjünk, - indult előre a farkas. A vaddisznó mindenütt utána csoszogott és hangosan számolta, hogy hány rőf utat tettek már meg. A századik rőfnél aztán egyszerre elhallgatott.

- Nini, atyafi, tán elvesztetted a rőföt? - mordult hátra a farkas koma.

Aztán hátra is fordult, mert az atyafi nem felelt. Nem ám, mert a századik rőfnél hirtelen lecsapott arra az oldalösvényre, amelyik az erdőszéli mocsárba vezet. Olyan sebesen inalt rajta, ahogy csak kitelik egy pocakos répakereskedőtől.

- Ohó, földi, - kiabált utána a farkas, - nem jó úton jársz!

- De most járok csak jó úton, - csattogtatta az agyaráját a földi. - Nem vagyok ám én olyan bolond, hogy a magam combjának az udvari szállítója legyenek.

Az udvari főészhordó lesunyta a két hegyes fülét szégyenletében és addig báméskodott szomorúan a vaddisznó után, míg valami kopogás fel nem riasztotta.

- Ugyan, mi lehet ez? - kapta fel ijedten a fejét, mert olyan volt, mintha a fejében kopogott volna valami.

A tenyerébe szedte a lábát, úgy nyargalt hazafelé, de a kopogás el nem maradt tőle, inkább egyre erősödött. Csak a király udvarában jött rá, hogy a tulajdon két szeme kopogott az éhségtől, azt hallotta.

- No, ezt senki el nem hinné, akárkinek mesélném, - gondolta magában. Pedig amit odabent hallott, ahogy a küszöbön belépett, az még hihetlenebb volt. Az oroszán nem haragos bömböléssel fogadta, hanem valóságos nyávogással.

- Hoztál-e valami harapni valót?

- Nem hoztam.

- No, azt jól tetted. Úgy se volna mivel harapnom.

Azzal feltátotta a száját s farkas apó majd kecskegidává lett a meglepetéstől: az oroszlánnak annyi foga sem volt, mint egy csigabigának.

Király ő felségének a fogait még trónörökös korában kiszedték az állatseregletben, hogy kárt ne tehessen velük a nevelő mesterében. Mikor aztán jóra való, szelid oroszlánt neveltek belőle, akkor szép új fogakat esztergályoztattak neki elefántcsontból s azokat szépen beerősítették a szájába. Persze erről a világon senki se tudott s ő felsége ezért nem igen merete mutogatni a foga fehérét az erdőben se. Hanem most az történt, hogy mikor a farkast elküldte vaddisznót fogni, észrevette, hogy csikordultak a fogai a szájában. Mindjárt elő is kapta a tükröt, ahogy egyedül maradt, de majd kiejtette a kezéből, ahogy beletekintett: szegénynek mind berozsdásodtak a fogai az éhségtől.

- Tyhú, gödölye, meg az anyja! - szedte elő a köszörűkövet, avval kivette mind a két fogsorát, leköszörülte róluk a rozsdát s kitette őket száradni az ablakba. Ragyogtak is kis vártatva úgy, hogy majd elvette a szemevilágát a szarkának, aki éppen a zálogos boltjába sietett és siettében a király udvarán repült keresztül.

Csalavér apó, Csalavér anyó is éppen arra sétált. Fölkapta a drágaságot.

- Valami szép kaláris ez! - illegette a nyakába. - Olyan leszek benne, mint valami hercegné, még majd rám se ismernek otthon a gyerekek. Mit szólna hozzá, Csalavér?

- Azt szólok, hogy lehetsz még te Csalavári királyné is. Megyek is mindjárt a koronáért.

No egyelőre csak szaladjevári királyné lett anyóból, mert a hogy legjavában tervezgettek, a királyi főéshordó kopasz feje bukkant elő a bokrok közül s arra mind a ketten kerekelt oldottak. Anyó haza felé vitte az irhát, apó pedig a patakmalom felé igyekezett a nyúlak bocsorában. Tudta oda a járást nagyon, mert gyerek kora óta sűrűn megfordult ott libanézőben.

Nagy csend volt a malom körül, s akárhogy dörgölte Csalavér a szemét, még csak egy csirkét se látott az egész tájékon. Mindössze a molnár szürke szamara ropogtatta a muhart a patak partján.

- Porcfüves jó napot, királyom! - sompolygott oda hozzá a vén csirkerikató.

- I-ha-a-há, i-ha-a-há! - vihogta el magát a csacsika, - de figurás kedvben vagy, róka koma! Hát mért szólítasz engem királynak?

- Azért, mert az vagy, - felelte Csalavér alázatosan. - Vagy nem te vagy a bárányok királya?

- Az már vagyok, - kapta föl a fejét a szamárika. - Bárányoknak számár királya: ez az én hivatalom. A nagy számárságomért tettek meg királynak.

- Meg az okos beszédedért, - tódította Csalavér.

- Az szóra se érdemes, - billegtette a fülét a bárányok királya. - Úgy is tudja azt erdő, mező, hogy nincs párom az okos beszédben. Annak okáért ellenben tehát igenis.

Csalavér majd elharapta a nyelvét nevében, mikor ezt az okos beszédet meghallotta. A bárányok királya össze is ráncolta erre a homlokát.

- Ennél fogva azonban mert hogy azért csak nem engemet nevezsz ki?

- Dehogy téged nevetlek, dehogy! - szabadkozott Csalavér. - A macskát nevetem az erdőben.

- Miféle macskát minek utána?

- Azt, aki azt miákolja az erdőben, hogy ő a bárányok királya.

No egyéb se kellett a bárányok királyának. Mindjárt nyargalni akart az erdőbe, hogy majd megtanítja ő a macskát keztyűbe dudálni!

- Tudom, hogy mindjárt beszalad az a nagy macska az egérlyukba, ha én egyet toppantok.

- Nem ér az ennyi fáradságot! - legyintett Csalavér. - Megijed az attól is, ha a fél füledet hátra csapod. Hát még ha a másikat is hátra csapod! Bizonyos, hogy akkor a világból is kiszalad.

- Meghiszem azt! - csapta hátra a szamárika az egyik fülét s a másikat is hátra csapta volna, de Csalavér úgy tett, mint akit a hideg ráz.

- Jaj, - mondta könyörögve, - engem ne ijesztgess, mert én világ életemben mindig hűséges alattvalód voltam. Ezt azzal is bebizonyítom, hogy most elmegyek követnek a nagy macskához. Megmondom neki, hogy azt üzened, takarodjon az erdőből, ha az élete kedves. Te gyere utánam s ijesztgesd meg a két füleddel, ha szót nem fogad.

Azzal aztán megindultak s együtt ballagtak addig, míg Csalavér oroszlánszapot nem érzett. Akkor a szamárkát beállította a fagyalbokrok közé, ő maga pedig besompolygott a királyi udvarba. Egy kicsit égette ugyan a félsz a bokáját, de egyszerre megjött a bátorsága, amikor meglátta az oroszánt a trónuson. A tapló korona ugyan a fején volt, de se csizmája, se sörénye és - szégyen volt nézni is! - az állatok királya tejfölt evett.

- No ettől a tejfőlnyalogatótól nem kell megijedni, - biztatta magát Csalavér s szinte kérkedve állt az oroszán elé.

- Uram-királyom, - szólt - én Csalavári Csalavér vagyok, az üldözött ártatlanság, akit gonosz tanácsadód el akartak veszejteni.

- Ismerlek híredből, jó madár, - dörmögte az oroszán, de nagyon nem merte kinyitni a száját, hogy ki ne tudódjon a fogatlansága.

- Világéletemben mindig híres voltam a nemeslelkűségemről, - vette még biztosabbra a szót Csalavér, - látod, én most kereslek föl, mikor minden cseléded elhagyott.

- A farkas nem hagyott el, - vágott közbe a király.

- Az a legalattomosabb árulód! Most is együtt fujja a követ a bárányok királyával.

- Bárányok királya? - csodálkozott az oroszán. - Sohse hallottam még eddig hírét.

- Az pedig nagyon hatalmas úr, nem tanácslom, hogy szembe szállj vele. Ha a fél fülét hátra csapja, akkor még csak félharagban van, de ha mind a két fülét hátra csapja, akkor jaj az életének, aki szembe mer vele szállni.

- Nono, én is vagyok, aki vagyok, - ágaskodott föl az oroszán s a hogy a karmait kinyújtotta, Csalavérnak egyszerre melege lett. Szerencséjére a szamárika éppen akkor ordította el magát a bokrok közt, mert egy mérges darázs nagyon megtalálta döfni az orrát s az oroszán egyszerre visszakussadt a trónjába.

- Sohse hallottam ezt a rettentő hangot, - mondta ijedten.

- A bárányok királyának a hangja, - vágott riadt képet Csalavér. - Én bizony a te helyedben világgá futnék, királyom.

- Haza kell várnom a farkast, - nyögte az oroszán. - Nála van az eszem, azt itt nem hagyhatom.

- Nem érdemes olyan kicsiségért kockára tenni az életedet, - hunyorított Csalavér. - A farkastól még az is kitelik, hogy kinevet a félelmedért és lebeszél a menekülésről. Azt szeretné, hogy a bárányok királyának kezére kerülj.

Farkast emlegettek, be is toppant, még pedig nagyon jókedvű vigyorgással. Örömében észre se vette, ahogy Csalavér bebujt a trónus alá.

- Jó hírt hozok, - nyalogatta a szája szélét. - Ma kirántott szamarat ebédelünk. Itt heverészik a bokrok közt, onnan kell kirántani. Nem hallottad az elébb a szavát?

- De hallottam, - borzongott össze az oroszlán. - Csakhogy az nem szamárszó volt, hanem a bárányok királyának a szava.

Az udvari főéshordó nem tudta, nevéssen-e, vagy mérgeződjön s váltig biztatta az oroszlánt, hogy menjen ki vele szamarat fogni.

- Hát, tán azért, hogy te elszaladj, engem meg benne hagyj a csávéban? - nézett rá gyanakodva a király.

No, erre is tudott kádenciát az udvari főéshordó. Kiszaladt az udvarra; ott hamar nyirfagúzt kötött s azt mondta az oroszlánnak:

- No gyere, ebbe mind a ketten beletesszük a nyakunkat s együtt élünk, együtt halunk, ha olyan nagyon félsz.

Ebbe aztán a király is belenyugodott. Beledugták a nyakukat a gúzsba s kimentek együtt a fagyalbokrokhoz.

Ahogy odaértek, meghallotta a neszüket a szamárka és elíázta magát, mert azt hitte, hogy Csalavér jön:

- Hozzad csak, hadd rúgjam agyon!

De bizony a nagy fejét is kinyujtotta, meg a fél fülét is hátra csapta, csakhogy nem ijesztgetésképpen, hanem mert ő ijedt meg, mikor a farkast meglátta.

- Látod-e, - hökkent meg az oroszlán, - az egyik fülét már hátracsapta! forduljunk vissza, mert most még csak fél haragban van!

- Gyerünk, gyerünk, - nevetett a farkas, - nem félek én a molnár szamarától.

De annál jobban félt a molnár szamara ő tőle s most már a másik fülét is hátracsapta.

- Jaj, vége az életemnek! - ordította el magát az oroszlán s azzal hirtelen megfordult s akart, nem akart: vitte magával a farkast is, szaladva esze nélkül.

- Állj meg, állj meg! - üvöltözte a farkas, s utoljára levágta magát a földre, hogy megállítsa az oroszlánt. Abban a percben a nyakára szorult a gúzs - s farkas koma fölvette a néhai nevet.

Nem történt biz avval egyéb, csak éppen hogy megfulladt egy kicsit s tátva maradt a szája. Az oroszlán azt gondolta, hogy őrajta nevet, azért rúgott rajta egy mérgeset.

- Hiszen neked nevetség, de nekem ijedtség, - súgta a fülébe s azzal neki az erdőnek! meg se állt, míg ki nem ért belőle, akkor is csak azért, mert éppen ott csikorogtak a hurcolkodó cirkusz szekerei és mindjárt megismerte köztük a maga ketrecét. Olyan alázatosan kullogott oda, mint egy pudli, de még a ketrecből is ijedten tekintgetett ki, hogy nem kergeti-e a bárányok királya.

Ami persze a szamárkának eszébe se jutott, mert olyan kövér füre talált a tisztáson, hogy el is felejtette a királyi méltóságát. Csak akkor jutott eszébe, mikor Csalavér nagyhetykén eléje állt, fején a tapló-koronával és szamárfület mutatott neki.

- Micsoda illetlenség ez! - iázott a szamárka. - Én vagyok a bárányok királya!

- Te vagy ám a szamarak számara! - nevetett Csalavér s egy mogyorófa-suhogóval végighúzott a csacsin. De az se hagyta ám magát, hanem először az egyik fülét csapta hátra, azután a másikat.

- No, erre ráijesztek! - gondolta magában.

No, nevetett ezen Csalavér akkorát, hogy tán még Csalavárban is meghallották. Úgy kellett lenni, mert mire a holdvilág elkezdte legeltetni a csillagokat, akkorra együtt volt a tisztáson az egész familia s tapsolva táncolta körül az öreg Csalavért, ki lábán az oroszlán csizmájával, hátán az oroszlán sörényével, fején a taplókoronával úgy állt ott köztük, mint az erdő igazi királya és úgy nézett a fiastyúk csillagra, mintha azt akarná neki mondani:

- Hej, mennyivel többet ér tenálad idelelt a földön egy fiatlan tyúk is!

-&-